

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

**Факультет логістики
Кафедра менеджменту та військового господарства**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	перший (бакалаврський)
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07 „Управління та адміністрування”
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	073 „Менеджмент”

Харків

Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	
Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Місце роботи	
Адреса кафедри	
Контакти	
E-mail	
Консультації	
Час	
Місце	

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 „Управління та адміністрування”	Цикл професійної підготовки	
Блоків змістових модулів – 2	Спеціальність: 073 „Менеджмент”	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		3-й	3-4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання для денної форми навчання – реферат; для заочної форми – контрольна робота		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		5-й	5-6-7-й
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		24 год.	18 год.
		Практичні, семінарські	
		36 год.	2 год.
		Лабораторні	
		год.	
		Самостійна робота	
		60 год.	100 год.
		Індивідуальні завдання:	
		12 год.	
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни: принципи, методи та форми управління ризиками підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами:

Дисципліни, що забезпечують:

Статистика

Економіка підприємства

Фінанси

Менеджмент

Забезпечувані дисципліни:

Операційний менеджмент

Стратегічний менеджмент

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент» - формування системи знань сутності економічних ризиків та основних методів управління ними, набуття уміння щодо застосування методів управління ризиками.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

Знати:

теорію і методологію управління ризиками;

види ризиків та їх характеристику;

методи оцінки ризиків;

методи управління економічними ризиками.

Уміти:

аналізувати та оцінювати економічні ризики;

страхувати підприємницьку діяльність від ризиків;

управляти організацією в умовах невизначеності та ризиків.

Володіти:

інструментарієм забезпечення ефективного використання ресурсів підприємства та економічного обґрунтування заходів щодо їх відтворення в процесі діяльності, розраховувати основні показники діяльності підприємства та управління процесом їх формування.

Мати уявлення (бути ознайомленим) з:

сучасні методи розв'язання оптимізаційних задач менеджменту, оцінки ефективності управлінських рішень і використовувати для цього прикладне програмне забезпечення.

3. Зміст навчальної дисципліни (анотація навчальної дисципліни).

Особливістю курсу є системний підхід до викладання матеріалу. Необхідний науковий рівень навченості здобувачів забезпечується високим професійним рівнем зайнятих у процесі навчання науково-педагогічних працівників, використанням сучасних інформаційних технологій, методів і форм подання навчального матеріалу.

4. Календарно-тематичний план вивчення дисципліни.

Орієнтовна дата	Назва модулів і тем	Форми організації навчання, вид навчальних занять кількість годин						Завдання для самостійної роботи
		денна			заочна			
		Лекції	Практичні (семінарські)	Самостійна робота	Лекції	Практичні (семінарські)	Самостійна робота	
Блок змістовних модулів 1. Теоретичні основи управління ризиками								
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи управління ризиками								
	Заняття 1.1 Сутність ризику та його функції.	2			2		5	
	Заняття 1.2 Ризики у ринковій економіці.	2		4			5	
	Заняття 1.3 Об'єктивна необхідність управління ризиком.		4				5	
Змістовний модуль 2. Методичні основи оцінювання ризиків								
	Заняття 2.1 Методичні основи оцінювання ризиків.	2		5	2		5	
	Заняття 2.2 Методи оцінювання ризиків.		2				5	
	Заняття 2.3 Методичні основи оцінювання ризиків.		4				5	
Змістовний модуль 3. Промислові та маркетингові ризики								

	Заняття 3.1 Промислові та маркетингові ризики	2		10	2		5	
	Заняття 3.2 Виявлення та оцінка промислових та маркетингових ризиків.		6				5	
Модульний контроль								
Блок змістовних модулів 2. Методичні основи управління ризиками на підприємстві								
Змістовний модуль 4. Фінансові ризики								
	Заняття 4.1 Характеристика фінансових ризиків.	2		8	2		5	
	Заняття 4.2 .Оцінювання ризиків портфельних інвестицій.	2		8	2		5	
	Заняття 4.3 Оцінка ризиків, пов'язаних з зниженням купівельної спроможності грошей.		4				5	
	Заняття 4.4 Методи оцінювання фінансових ризиків.		4				5	
Змістовний модуль 5. Менеджмент страхування ризику								
	Заняття 5.1 Менеджмент страхування ризику.	2			2		5	
	Заняття 5.2 Загальна характеристика менеджменту страхування.	2			2		5	
	Заняття 5.3 Роль страхування ризиків як методу управління ризиками.	2			2		5	
	Заняття 5.4 Вимоги щодо ризиків, які підлягають страхуванню.	2		12			5	
	Заняття 5.5 Розрахунки економічної		6				5	

	ефективності страхування.							
	Заняття 5.6 Сутність та роль страхування ризиків на сучасному етапі розвитку економіки.		4				5	
Змістовний модуль 6. Управління ризиками на підприємстві								
	Заняття 6.1 Управління ризиком на підприємствах.	2			2		5	
	Заняття 6.2 Планування управління ризиками на підприємстві.	2		1			3	
	Заняття 6.3 Цілі, задачі та вимоги до управління ризиками на підприємстві.		2			2	2	
Модульний контроль								

5. Самостійна робота.

Перелік тем, які здобувач повинен вивчити самостійно (з рекомендованою літературою).

1. Класифікація ризиків. роль ризику на сучасному етапі економічного розвитку.
2. Вимоги щодо оцінювання ризиків.
3. Методи оцінювання приватних показників ризику.
4. Методи оцінювання інтегральних показників ризику.
5. Методи виявлення ризиків.
6. Характеристика промислових ризиків, їх природа та чинники.
7. Виробничі, технічні, транспортні ризики.
8. Методи визначення промислових ризиків.
9. Характеристика маркетингових ризиків, їх природа та чинники.
10. Ризики, пов'язані за зміною купівельною спроможністю грошей.
11. Інфляційні ризики, валютні ризики, ризики неліквідності.
12. Ризики, пов'язані зниженням дохідності капіталу (інвестиційні ризики).
13. Ризики прямих втрат, ризик зниження дохідності, ризик упущеної вигоди.
14. Ризик портфельних інвестицій.
15. Об'єктивна необхідність страхування ризиків.
16. Роль страхування ризиків як методу управління ризиками.
17. Цілі та задачі ризик – менеджменту на підприємстві.
18. Оптимізація плану управління ризиками на підприємстві.

Вказівки до самостійної роботи.

При відпрацюванні питань, що виносяться на самостійну роботу, суб'єкти навчання мають змогу і повинні використовувати у повній мірі можливості системи дистанційного навчання (доступ до ресурсу: sdn.ivc.com) і матеріали з мережі Internet.

Зміст самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання:

Зміст і сенс самостійної роботи здобувачів полягає у засвоєнні методів та прийомів технології учіння, які включають питання організації робочого часу, психофізіології розумової праці тощо, спрямовані на підвищення ефективності наукових досліджень у визначеній предметній галузі

6. Політика курсу та оцінювання.

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над індивідуальними науково-дослідними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Презентації та доповіді мають бути авторськими оригінальними.

7. Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль.

Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – Здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

“добре” – Здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

“задовільно” – Здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.

“незадовільно” – Здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

РУБІЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ)

Відбувається вигляді письмових робіт в кінці вивчення блоків змістових модулів, а також

- Індивідуальна презентація за тематикою самостійного вивчення дисципліни відповідного блоку змістових модулів (5 хвилин, зі слайдами)

Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти:

- Слайди до презентації
- Повнота розкриття теми
- Якість інформації
- Самостійність та креативність

Критерії оцінки до кожного проекту надаються окремо

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Метою диференційованого заліку є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Диференційований залік проходить у формі співбесіди. Максимальна кількість балів – 100 балів.

8. Рекомендована література.

Базова

1. Лазарев, А.А. Менеджмент страхування та ризику. Навчальний посібник [Текст] / А.А. Лазарев; - Х., 2006. - 69 с.

Допоміжна

2. Говорушко Т.А., Стецюк В.М. Страхування: навч. посіб. [Текст] / Т.А. Говорушко, В.М. Стецюк; за ред. Т.А. Говорушко. – К.: – Львів: «Магнолія 2006», 2018. – 328 с.
3. Старостіна А. О., Кравченко В. А. Ризик-менеджмент: теорія та практика: Навч. посіб. [Текст] / А. О. Старостіна, В. А. Кравченко– К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка»”, 2016. – 200 с.
4. Клебанова, Т.С., Раєвнева О.В. Теорія економічних ризиків [Текст] /Т.С. Клебанова; О.В. Раєвнева; - Х: «Инжек», 2015. - 152 с.
5. Чернова, Г.В. Практика управління ризиками на рівні підприємства. [Текст] /Г.В. Чернова; К: Вища школа, 2016. - 172 с.

9. Питання до підсумкового контролю.

1. Сутність ризику та його роль в економічній діяльності.
2. Зв'язок ризику з дохідністю економічної діяльності.
3. Класифікація економічних ризиків.
4. Характеристика промислових ризиків.
5. Характеристика маркетингових ризиків.
6. Характеристика фінансових ризиків.
7. Загальна схема управління ризиками.
8. Характеристика методів управління ризиками.
9. Оцінювання приватних показників ризиків.
10. Інтегральні показники ризику.
11. Методи виявлення ризиків. Метод дерев відмов.
12. Методи виявлення ризиків. Метод дерев подій.
13. Методи виявлення ризиків. Метод „Подія – слідство”.
14. Класифікація фінансових ризиків.

15. Інфляційні ризики.
16. Ризики неліквідності.
17. Валютні ризики.
18. Кредитні ризики.
19. Інвестиційні ризики.
20. Постановка задачі оцінювання ризику портфельних інвестицій.
21. Оцінка ризику портфеля з двох ризикових активів.
22. Оцінка ризику портфеля з двох ризикових активів, який включає безризиковий актив.
23. Диверсифікація як метод зниження інвестиційного ризику портфеля.
24. Страхування ризику як метод управління ризиком.
25. Характеристика майнового страхування.
26. Характеристика страхування відповідальності.
27. Характеристика особистого страхування.
28. Характеристика хеджування.
29. Організація планування управління ризиками на підприємстві.
30. Роль ризик – менеджера на підприємстві та його обов'язки.